

ตัวชี้วัดที่ 3.27 ร้อยละความรอบรู้ด้านสุขภาพผ่าน campaign: ENDU Anamai กำล้างดี กินดี ยิ้มสดใส เข้าใจเพศวิถี

ระดับ 1 Assessment (มีบทวิเคราะห์สถานการณ์ของตัวชี้วัด/มีข้อมูล สารสนเทศ ที่นำมาใช้)

1.1 ผลการวิเคราะห์สถานการณ์ของตัวชี้วัด

- ผลผลิต/ผลลัพธ์ระดับ C (Comparisons) การเปรียบเทียบ

โรคไม่ติดต่อเรื้อรัง(NCDs) เป็นหนึ่งในสาเหตุสำคัญของการเสียชีวิตของคนไทยในปัจจุบัน ข้อมูลจากแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและควบคุมโรคไม่ติดต่อของประเทศไทย(พ.ศ.2566-2570) กล่าวว่า คนไทยเสียชีวิตจากกลุ่มโรค NCDs จำนวนกว่า 400,000 รายต่อปี คิดเป็นร้อยละ 81 ของการเสียชีวิตทั้งหมด ทั้งนี้เพื่อป้องกันการเกิดโรค NCDs และลดจำนวนการเสียชีวิตของคนไทยจากโรคดังกล่าว มาตรการสำคัญที่สามารถช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว คือ การสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้กับคนไทยทุกคน สำหรับสถานการณ์พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของคนไทยในปัจจุบัน ข้อมูลจากระบบสารสนเทศสนับสนุนงานส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม (DoH Dashboard) พบว่า

- 1.พฤติกรรมที่พึงประสงค์ภาพรวม พิจารณาจากร้อยละของประชากรอายุ 15-59 ปีที่มีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ พบว่า ในปี พ.ศ.2567 มีค่า 37.18 ลดลงจาก ปี พ.ศ.2566 ที่มีค่า 39.84
- 2.ด้านกิจกรรมทางกาย พิจารณาจากร้อยละประชาชนอายุ 18-59 ปี มีกิจกรรมที่เพียงพอต่อสุขภาพ พบว่า ในปี พ.ศ.2566 มีค่า 70.7 ลดลงจาก ปี พ.ศ.2565 ที่มีค่า 65.8
- 3.ด้านโภชนาการ พิจารณาจากร้อยละของประชากรวัยทำงานอายุ 19-59 ปี มีภาวะโภชนาการปกติ พบว่า ในปี พ.ศ.2567 มีค่า 45.45 ลดลงจาก ปี พ.ศ.2566 ที่มีค่า 46.74
- 4.ด้านสุขภาพช่องปาก พิจารณาจากร้อยละของประชากรวัยทำงานอายุ 15 - 59 ปีที่มีพฤติกรรมแปรงฟันก่อนนอนทุกวันนานอย่างน้อย 2 นาที พบว่า ในปี พ.ศ.2567 มีค่า 71.86 ลดลงจาก ปี พ.ศ.2566 ที่มีค่า 72.49
- 5.ด้านสุขภาพทางเพศ พิจารณาจากร้อยละการใช้ถุงยางอนามัยของวัยรุ่นในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก ในปี พ.ศ.2562 ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 76.9 เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ.2561 ที่มีค่า 71.27

ทั้งนี้การจะสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้สามารถเกิดขึ้นได้ สิ่งที่ต้องขับเคลื่อนคือการสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ สำหรับสถานการณ์ความรอบรู้ด้านสุขภาพของคนไทยปัจจุบัน พิจารณาได้จาก อัตราความรอบรู้ด้านสุขภาพของประชากร ซึ่งทำการสำรวจทุก 5 ปี โดยในปี พ.ศ.2566 มีค่าอยู่ที่ 80.95 เพิ่มขึ้นจาก ปี พ.ศ.2562 ที่มีค่า 55

- ผลผลิต/ผลลัพธ์ระดับ T (Trends) แนวโน้ม

องค์การสหประชาชาติได้บรรจุการจัดการกับปัญหาโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง(NCDs) ไว้ในเป้าหมายที่ 3 สร้างหลักประกันว่าคนมีชีวิตที่มีสุขภาพดีและส่งเสริมสวัสดิภาพสำหรับทุกคนในทุกวัยและในเป้าหมายย่อยที่ 3.4 ลดการตายก่อนวัยอันควรจากโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง(NCDs) ให้ลดลง 1 ใน 3 ผ่านทางการป้องกันและรักษาโรค และสนับสนุนสุขภาพจิตและเป็นอยู่ที่ดีภายในปี พ.ศ.2573 ในส่วนของแนวโน้มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของคนไทย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการป้องกันการโรค NCDs จากข้อมูลจากระบบสารสนเทศสนับสนุนงานส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม (DoH Dashboard) พบว่า

- 1.พฤติกรรมที่พึงประสงค์ภาพรวม พิจารณาจากร้อยละของประชากรอายุ 15-59 ปีที่มีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ พบว่า ในปี พ.ศ.2564 - 2567 ค่าดังกล่าวมีแนวโน้มลดลง โดยลดลงเฉลี่ยปีละ 2.42

2. ด้านกิจกรรมทางกาย พิจารณาจาก ร้อยละประชาชนอายุ 18-59 ปี มีกิจกรรมที่เพียงพอต่อสุขภาพ พบว่า ในปี พ.ศ.2563 - 2566 ค่าดังกล่าวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละ 5.3
- 3.ด้านโภชนาการ พิจารณาจาก ร้อยละของประชากรวัยทำงานอายุ 19-59 ปี มีภาวะโภชนาการปกติ พบว่า ในปี พ.ศ.2563 - 2567 ค่าดังกล่าวมีแนวโน้มลดลง โดยลดลงเฉลี่ยปีละ 0.74
- 4.ด้านสุขภาพช่องปาก พิจารณาจาก ร้อยละของประชากรวัยทำงานอายุ 15 - 59 ปีที่มีพฤติกรรมการแปรงฟันก่อนนอนทุกวัน นานอย่างน้อย 2 นาที พบว่า ในปี พ.ศ.2563 - 2567 ค่าดังกล่าวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละ 2.12
- 5.ด้านสุขภาพทางเพศ พิจารณาจาก ร้อยละการใช้ถุงยางอนามัยของวัยรุ่นในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก พบว่า ในปี พ.ศ.2557 - 2562 ค่าดังกล่าวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละ 2.77

สำหรับแนวโน้มความรู้ด้านสุขภาพของประชากรซึ่งเป็นมาตรการสำคัญเพื่อสร้างการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ พิจารณาได้จาก อัตราความรู้ด้านสุขภาพของประชากร ซึ่งทำการสำรวจทุก 5 ปี โดยในการสำรวจครั้งล่าสุด ปี พ.ศ.2566 มีค่าเพิ่มขึ้น 25.95 จากการสำรวจในปี พ.ศ.2562

- ผลผลิต/ผลลัพธ์ระดับ Le (Level) ระดับของการดำเนินการในปัจจุบัน

โรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) ส่งผลให้คนไทยเสียชีวิตปีละกว่า 400,000 ราย หรือวันละมากกว่า 1,000 รายคิดเป็น ร้อยละ 81 ของการเสียชีวิตทั้งหมดในประเทศ โดยมีการประมาณมูลค่าความสูญเสียเศรษฐกิจไทยในปี พ.ศ.2562 ได้ค่าประมาณที่ 1.6 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 9.7 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ โดยร้อยละ 91 ของความสูญเสียทางเศรษฐกิจ เป็นค่าใช้จ่ายแฝง เช่น ภาวะขาดงาน การทำงานไม่เต็มความสามารถ ขณะที่ร้อยละ 9 ของความสูญเสียทางเศรษฐกิจเป็นค่าใช้จ่ายทางตรงในการรักษาพยาบาล ข้อมูลจากแผนปฏิบัติการ ด้านการป้องกันและควบคุมโรคไม่ติดต่อของประเทศไทย(พ.ศ. 2566-2570) สำหรับสถานการณ์พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของคนไทย ซึ่งมีผลต่อการเกิดโรค NCDs ข้อมูลจากระบบสารสนเทศสนับสนุนงานส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม(DoH Dashboard) พบว่า

- 1.พฤติกรรมที่พึงประสงค์ภาพรวม พิจารณาจาก ร้อยละของประชากรอายุ 15-59 ปีมีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ พบว่า ในปี พ.ศ.2567 มีค่าที่ 37.18 โดยเขตสุขภาพที่ 1 มีระดับน้อยที่สุดที่ 29.15
2. ด้านกิจกรรมทางกาย พิจารณาจาก ร้อยละประชาชนอายุ 18-59 ปี มีกิจกรรมที่เพียงพอต่อสุขภาพ พบว่า ในปี พ.ศ.2567 มีค่าที่ 70.7
- 3.ด้านโภชนาการ พิจารณาจาก ร้อยละของประชากรวัยทำงานอายุ 19-59 ปี มีภาวะโภชนาการปกติ พบว่า ในปี พ.ศ.2567 มีค่าที่ 45.45 โดยเขตสุขภาพที่ 12 มีระดับน้อยที่สุดที่ 39.41
- 4.ด้านสุขภาพช่องปาก พิจารณาจาก ร้อยละของประชากรวัยทำงานอายุ 15 - 59 ปีที่มีพฤติกรรมการแปรงฟันก่อนนอน ทุกวันนานอย่างน้อย 2 นาที พบว่า ในปี พ.ศ.2567 มีค่าที่ 71.86 โดยการสาธารณสุขมูลฐาน มีระดับน้อยที่สุดที่ 65.07
- 5.ด้านสุขภาพทางเพศ พิจารณาจาก ร้อยละการใช้ถุงยางอนามัยของวัยรุ่นในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก พบว่า ในปี พ.ศ.2562 ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 76.9 โดยนักเรียน ปวช. ชั้นปีที่ 2 ชายจะมีระดับน้อยที่สุดที่ 72.40

สำหรับสถานการณ์ความรู้ด้านสุขภาพของประชากร ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อการเสริมสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ พิจารณาได้จาก อัตราความรู้ด้านสุขภาพของประชากร ซึ่งทำการสำรวจทุก 5 ปี โดยปัจจุบันอยู่ระดับที่ 80.95 ทำการสำรวจในปี พ.ศ.2566

เอกสารอ้างอิง

1. กองโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค. แผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและควบคุมโรคไม่ติดต่อของประเทศไทย (พ.ศ.2566 – 2570). [ออนไลน์] จากกองโรคไม่ติดต่อ เว็บไซต์ <https://ddc.moph.go.th/uploads/publish/1631020241022023019.pdf> (สืบค้นข้อมูล 5 พฤศจิกายน 2567).
2. DoH กรมอนามัย. ร้อยละของประชากรอายุ 15-59 ปีที่มีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์. [ออนไลน์] เว็บไซต์ <https://dashboard.anamai.moph.go.th/workergoodhealth?year=2024> (สืบค้นข้อมูล 5 พฤศจิกายน 2567).
3. DoH กรมอนามัย. ร้อยละประชาชนอายุ 18-59 ปี มีกิจกรรมที่เพียงพอต่อสุขภาพ . [ออนไลน์] เว็บไซต์ <https://dashboard.anamai.moph.go.th/dashboard/enough1859?year=2024> (สืบค้นข้อมูล 5 พฤศจิกายน 2567).
4. DoH กรมอนามัย. ร้อยละของประชากรวัยทำงานอายุ 15 - 59 ปีที่มีพฤติกรรมการแปรงฟัน ก่อนนอนทุกวันนานอย่างน้อย 2 นาที. [ออนไลน์] เว็บไซต์ <https://dashboard.anamai.moph.go.th/workerbrushteeth?year=2024> (สืบค้นข้อมูล 5 พฤศจิกายน 2567).
5. DoH กรมอนามัย. ร้อยละการใช้ถุงยางอนามัยของวัยรุ่นในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก. [ออนไลน์] เว็บไซต์ <https://dashboard.anamai.moph.go.th/dashboard/rh04?year=2024> (สืบค้นข้อมูล 5 พฤศจิกายน 2567).
6. กองแผนงาน กรมอนามัย. ตัวชี้วัดการประเมินผลการปฏิบัติราชการของกรมอนามัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568. [ออนไลน์] จากกองแผนงาน เว็บไซต์ https://psdg.anamai.moph.go.th/th/agreement-doh/download?id=123452&mid=39404&mkey=m_document&lang=th&did=35948 (สืบค้นข้อมูล 5 พฤศจิกายน 2567).